บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การประเมินศักยภาพอุทยานแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิ

ชื่อผู้เขียน : นางสุภาพร ศรีม่วง

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : ภูมิศาสตร์

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา เผ่านาค ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ปานทิพย์ อัฒนวานิช
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสน่ห์ โรจนดิษฐ์

การศึกษาวิจัยการประเมินศักยภาพอุทยานแห่งชาติเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติไทรทอง จังหวัดชัยภูมิครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ 2 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่ 2) ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สำหรับศักยภาพด้านพื้นที่นั้นมีการประเมิน 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินศักยภาพโดยวิธี Weighting Score Method 2) ประเมินศักยภาพ ณ จุดสำรวจ ในการประเมินศักยภาพด้านพื้นที่นั้นใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยว 399 คน ประชาชนในท้องถิ่น 357 คนและเจ้าหน้าที่อุทยาน 84 คน ให้ระดับศักยภาพเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อยและมีค่าคะแนนเป็น 5, 3, 1 ตามลำดับ และนำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาทำการถ่วงน้ำหนักด้วยวิธี Weighting Score Method เพื่อหาค่าระดับศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนี้ คือ มีระดับศักยภาพสูง (3.35-5.00) ปานกลาง (1.68-3.34) และ ต่ำ (0-1.67) ส่วนการประเมิน โดยการให้คะแนน ณ จุดสำรวจของผู้วิจัย หัวหน้าอุทยาน ตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น และ

ตัวแทนนักท่องเที่ยว ทำการสำรวจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอุทยานและให้ค่าคะแนน ตั้งแต่ 1-5 คูณค่าน้ำหนัก จากนั้นนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาเฉลี่ยเป็นค่าศักยภาพ และจัดระดับศักยภาพ ดังนี้ คือ มีศักยภาพสูงมาก (มากกว่า 169) สูง (145-169) ปานกลาง (125-144) ต่ำ (95-124) และต่ำมาก (น้อยกว่า 95) ส่วนการประเมินศักยภาพด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกระทำโดยการใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวจำนวน 399 คน ให้ค่าคะแนนให้ระดับศักยภาพเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย ซึ่งมีค่าคะแนนเป็น 5, 3, 1 ตามลำดับ โดยใช้สถิติอย่างง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศักยภาพด้านพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติไทรทองในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากการออกแบบสอบถามมีศักยภาพสูง (3.52) คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น สัตว์ป่า พืช ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ความโดดเด่นทางกายภาพและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ธรรมชาติ มีโอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนการสำรวจภาคสนามมีศักยภาพด้านพื้นที่สูง (166.25) คือ เป็นพื้นที่ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศค่อนข้างสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีลักษณะเฉพาะ ความสวยงาม น่าสนใจ เหมาะต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และศักยภาพด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 61.05) สำหรับแนวทางในพัฒนาอุทยานแห่งชาติไทรทองเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น ควรมีการวางแผนและนโยบายที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และส่งเสริมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่อุทยาน เน้นการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้หลากหลายมากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ABSTRACT

Thesis Title : Potential Assessment of a National Park for Ecotourism Development: A Case Study of Sai Thong National Park, Changwat Chaiyaphum

Student's Name : Mrs. Supaporn Srimuang

Degree Sought : Master of Science

Major : Geography

Adcademic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Asst. Prof. Dr. Vinita Paonak Chairperson
2. Assoc. Prof. Panthip Uttanavanit
3. Asst. Prof. Sanay Rodjanadit

This case study of Sai Thong National Park in Changwat Chaiyaphum was to assess its potential for ecotourism in two aspects: space and tourists' satisfaction. In assessing the spatial potential, 2 steps were involved, the weighting score method and an on-site evaluation. In the former, the population consisting of 399 tourists, 357 local people, and 84 park officers were asked to answer a questionnaire assessing three levels of potential--high, medium, and low--subsequently translated into numeric levels 5, 3, and 1, respectively. The results of all three groups were averaged and then weighted using the method of weighting score in determining the potential level of the park as an ecotourism destination site: 3.55-5.00, 1.68-3.34, and 0-1.67 being high, medium, and low, respectively. The on-site evaluation had been carried out by the researcher, the chief park officer, a representative from the local people and from tourists, each of whom assessed the potential on the 1-5 scale, which, in turn, was

multiplied by a weighting score. The results so obtained were then averaged for the potential value, classified as very high potential (over 169), high potential (145-169), medium potential (125-144), low potential (95-124), and very low potential (below 95). Data concerning tourists' satisfaction were collected through questionnaire responses of 399 tourists. Their satisfaction levels--high, medium, and low or the numeric scores of 5, 3, and 1, respectively--were then analyzed using simple statistics.

The results of the study indicated that Sai Thong National Park in Changwat Chaiyaphum had high spatial potential (3.52) for ecotourism development. It attracted tourists for its wildlife, vegetation, perfect ecosystem, physical and cultural uniqueness and close-to-nature livelihood, indicating possibilities of building environmental conscience and knowledge. The on-site evaluation also showed that the park had high spatial potential (166.25) for ecotourism development for its natural and cultural aspects, almost perfect ecosystem, high biodiversity, intrigue and uniqueness, and beauty. The tourists' satisfaction appeared to be of medium level (61.05%). In developing Sai Thong National Park as an ecotourism destination, the following should be done: clear planning and policy, appropriate public relations, information dissemination on ecotourism to tourists, local people and park officers, cooperation among both public and private sectors and local people, support for ecotourism activities, and continuous monitoring.